

Sygn. akt I ACa 323/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Joanna Wiśniewska-Sadowska

Sędziowie: SA Beata Kozłowska

SO del. Dagmara Olczak-Dąbrowska (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Sławomir Mzyk

po rozpoznaniu w dniu 24 października 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa W. S.

przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi (...), Komendantowi (...) i Komendantowi (...)

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 16 listopada 2017 r., sygn. akt I C 247/17

I. oddala apelację,

II. zasądza od W. S. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 4590 (cztery tysiące pięćset dziewięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Dagmara Olczak-Dąbrowska Joanna Wiśniewska-Sadowska Beata Kozłowska

Sygn. akt I ACa 323/18

UZASADNIENIE

W. S. w pozwie z 14 marca 2017 r., skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa-Komendantowi (...), Komendantowi (...) i Ministrowi (...) wniósł o:

- zobowiązanie pozwanych do złożenia w (...) oświadczenia o następującej treści: „Komendant (...) i Komendant (...) przepraszają Pana W. S. za naruszenie dóbr osobistych Pana W. S.”;

- zobowiązanie pozwanych do zaniechania naruszania w przyszłości dóbr osobistych powoda pomówieniami, że należy do osób wymienionych w art. 15 ust. 1 pkt 1-6 ustawy o broni i amunicji;

- zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda renty tymczasowej w kwocie 10 000 zł za każdy miesiąc z ustawowymi odsetkami od 15 maja 2018 r. do dnia uchylenia lub stwierdzenia nieważności decyzji Komendanta

(...) z 31 grudnia 2009 r. i złożenia przez pozwanych oświadczenia o przeproszeniu powoda za naruszenie jego dóbr osobistych.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z 16 listopada 2017 r. oddalił powództwo i obciążył powoda częściowo kosztami procesu w kwocie 1000 zł. Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i ich ocena prawna.

Decyzją z 15 maja 2008 r. Komendant (...) cofnął W. S. pozwolenie na broń. Decyzja ta została uchylona decyzją Komendanta (...) z 10 października 2008 r. Rozpoznając sprawę ponownie, Komendant (...) decyzją z 9 października 2009 r. cofnął W. S. pozwolenie na broń i decyzja ta została utrzymana w mocy przez Komendanta (...) w decyzji z 31 grudnia 2009 r. Komendant (...) decyzją z 21 sierpnia 2017 r. odmówił powodowi wydania pozwolenia na broń.

Sąd Okręgowy wyjaśnił przyczyny, dla których oddalił zgłoszone przez powoda wnioski dowodowe, wskazując, że dotyczyły one faktów nieistotnych dla rozstrzygnięcia sprawy przy uwzględnieniu podstawy faktycznej powództwa, żądania pozwu i jego podstaw prawnych. Oceniając dochodzone przez powoda roszczenia w aspekcie odpowiedzialność odszkodowawczej Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną niezgodną z prawem decyzją administracyjną (art. 417¹ § 2 k.c.), wyjaśnił, że nie została spełniona podstawowa przesłanka roszczenia o naprawienie szkody z tego tytułu w postaci prejudykatu, tj. decyzji administracyjnej lub orzeczenia sądu administracyjnego stwierdzających wadliwość decyzji, z którą powód wiąże szkodę. Z tych przyczyn nie można przypisać Skarbowi Państwa odpowiedzialności odszkodowawczej na podstawie art. art. 417¹ § 2 k.c., ani z tytułu naruszenia dóbr osobistych (art. 24 § 1 k.c.).

W apelacji od tego wyroku powód zarzucił naruszenie art. 59 k.p.c. polegające na niezawiadomieniu o toczącym się postępowaniu prokuratora „w celu zlikwidowania zorganizowanej grupy przestępczej”, art. 212 k.p.c. poprzez nieustalenie okoliczności spornych pomiędzy stronami oraz art. 217 § 1 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 230 k.p.c. i art. 232 k.p.c. poprzez pominięcie twierdzeń, w tym niekwestionowanych przez pozwanego, oraz wniosków dowodowych powoda, które miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. skarżący uzasadnił przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów i „stronniczym przyjęciem nieprawdziwych faktów”, natomiast zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. wadliwością uzasadnienia zaskarżonego wyroku polegającą na braku ustaleń faktycznych i niewyjaśnieniu przyczyn, dla których Sąd Okręgowy nie dał wiary dowodom zgłoszonym przez powoda. W odniesieniu do prawa materialnego powód wskazał na naruszenie art. 5 k.c., 23 k.c., art. 24 k.c., art. 363 k.c., art. 417 k.c., art. 444 § 2 i § 3 k.c., 448 k.c., i 481 k.c. polegające na ich błędnej wykładni i niewłaściwym zastosowaniu. Ponadto zarzucił naruszenie art. 2, art. 7, art. 9, art. 32 ust. 1 i 2, art. 45 ust. 1 oraz art. 47 Konstytucji RP. Wniósł o uzupełnienie postępowania dowodowego poprzez przeprowadzenie dowodów, które zgłosił w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji. W konkluzji domagał się zmiany zaskarżonego wyroku polegającej na uwzględnieniu jego powództwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny uzupełnił postępowanie dowodowe, dopuszczając dowody z dokumentów w postaci decyzji administracyjnych Komendanta (...) z 15 maja 2008 r. i 21 marca 2017 r., które dotyczyły cofnięcia, a następnie odmowy wydania W. S. pozwolenia na broń. Sąd Okręgowy w sposób ogólny ustalił przedmiot tych decyzji na podstawie zeznań powoda, co nie było jednak wystarczające dla oceny prawnej roszczeń przez niego dochodzonych w oparciu o przepisy o ochronie dóbr osobistych (art. 23-24 k.c.). Uzupełnienia wymagał również ustalony przez ten Sąd stan faktyczny w zakresie przyczyn cofnięcia i odmowy wydania W. S. pozwolenia na broń o następujące okoliczności.

Z uzasadnienia decyzji Komendanta (...) z 15 maja 2008 r. wynika, że w toku postępowania administracyjnego ustalono, że W. S. został skazany wyrokami Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia z: 29 września 2004 r., w sprawie o sygn. akt II K 6797/00, za popełnienie czynu z art. 226 § 1 k.k. oraz 30 czerwca 2006 r., w sprawie o sygn.

akt VII K 1278/04, za popełnienie czynu z art. 212 § 1 k.c., w obu przypadkach na karę grzywny. Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa z 31 października 2006 r., w sprawie o sygn. akt III K 35/05, skazano go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na 5 lat za czyn z art. 190 § 1 k.k. W konsekwencji takich ustaleń Komendant (...) uznał, że powód należy do kategorii osób wymienionych w art. 15 ust. 1 pkt 6 ustawy z 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz.U. 2004, poz. 525, ze zm.), tj. osób, co do których istnieje uzasadniona obawa, że mogą użyć broni w celu sprzecznym z interesem bezpieczeństwa lub porządku publicznego, w szczególności skazanym prawomocnym orzeczeniem sądu za przestępstwo przeciwko życiu, zdrowiu lub mieniu, albo wobec których toczy się postępowanie karne o popełnienie takich przestępstw. Dokonując wykładni tego przepisu, wyjaśnił, że użyty w nim zwrot „w szczególności” nie zamknął katalogu przesłanek, z których może wynikać obawa niezgodnego z prawem posiadania i używania broni. Nie tylko skazanie za przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub mieniu albo toczące się postępowanie przygotowawcze co do tych przestępstw stanowi negatywną przesłankę wydania pozwolenia na broń, ale także popełnienie innych przestępstw daje podstawy do oceny, że broń może zostać użyta w celu sprzecznym z interesem bezpieczeństwa lub porządku publicznego. Komendant (...) uznał, że taką obawę wzbudza właśnie fakt popełnienia przez W. S. przestępstw przeciwko wolności, działalności instytucji państwowych oraz przeciwko czci i nietykalności cielesnej. Z tych przyczyn cofnął pozwolenie na posiadanie broni (uzasadnienie decyzji Komendanta (...) z 15 maja 2008 r., k. 219).

Podstawą prawną odmowy wydania W. S. pozwolenia na broń palną myśliwską w celu łowieckim w decyzji Komendanta (...) z 21 marca 2017 r. był art. 15 ust. 1 pkt 6a ustawy o broni i amunicji, zgodnie z którym pozwolenia na broń nie wydaje się osobom stanowiącym zagrożenie dla siebie, porządku lub bezpieczeństwa publicznego: skazanym prawomocnym orzeczeniem sądu za popełnienie umyślnego przestępstwa. Komendant (...) ustalił, że powód został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy z 20 kwietnia 2016 r., w sprawie o sygn. akt IV K 706/15, za popełnienie przestępstwa z art. 212 § 1 k.k. i skazanie nie uległo zatarciu na dzień wydania decyzji (uzasadnienie decyzji Komendanta (...) z 21 marca 2017 r. k. 229-230).

Powyższe ustalenia faktyczne były niezbędne dla właściwego zastosowania prawa materialnego i tylko w takim zakresie zgłoszony w apelacji zarzut naruszenia art. 227 k.p.c. i art. 217 § k.p.c. był zasadny. Trafnie natomiast Sąd pierwszej instancji oddalił pozostałe wnioski dowodowe powoda zgłoszone w pozwie i piśmie przygotowawczym z 23 października 2017 r., ponieważ nie dotyczyły one faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy w rozumieniu art. 227 k.p.c. Przepis ten uprawnia sąd do selekcji zgłoszonych dowodów, jako skutku przeprowadzonej oceny istotności okoliczności faktycznych, których wykazaniu dowody te mają służyć. W konsekwencji twierdzenie, że został on naruszony przez sąd rozpoznający sprawę ma rację bytu tylko w sytuacji, gdy wykazane zostanie, że sąd przeprowadził dowód na okoliczności niemające istotnego znaczenia w sprawie i ta wadliwość postępowania dowodowego mogła mieć wpływ na wynik sprawy, a jego pośrednie naruszenie może polegać na odmowie przeprowadzenia przez sąd dowodu z uwagi na powołanie go do udowodnienia okoliczności niemających istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w sytuacji, kiedy ocena ta była błędna (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 lipca 2012 r., II CSK 677/11, Lex). Z taką sytuacją nie mamy jednak do czynienia w rozpoznawanej sprawie. W postępowaniu przed Sądem Okręgowym powód złożył dokumenty urzędowe potwierdzające jego predyspozycje fizyczne i psychiczne do posiadania broni, dobrą opinię w środowisku lokalnym oraz to, że nie jest osobą karaną (dokumenty urzędowe k. 97-109), kwestionując w ten sposób zgodność z prawem decyzji Komendanta (...) o cofnięciu, a następnie odmowie wydania pozwolenia na broń. Jeżeli jednak powód upatruje w treści tych decyzji naruszenia jego dóbr osobistych poprzez błędne zakwalifikowanie go do osób, które nie mogą posiadać broni, to należy wskazać, że proces o ochronę dóbr osobistych nie służy weryfikacji prawidłowości decyzji administracyjnych pod kątem ich zgodności z prawem oraz formalnej poprawności postępowania, w którym zostały wydane. Do kognicji sądu powszechnego nie należy bowiem kontrola decyzji administracyjnych, które strona może wzruszyć w drodze zwykłych lub nadzwyczajnych środków zaskarżenia w postępowaniu administracyjnym i sądownoadministracyjnym. W drodze wykładni systemowej w judykaturze Sądu Najwyższego wyprowadzono zasadę związania sądu powszechnego ostateczną decyzją administracyjną i zasadę tę należy uznać za utrwaloną w orzecznictwie tego Sądu i sądów powszechnych (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 9 października 2007 r., III CZP 46/07, Legalis). Z tych przyczyn Sąd pierwszej instancji słusznie oddalił

wnioski dowodowe powoda, które zmierzały do podważenia trafności rozstrzygnięć wydanych w postępowaniu administracyjnym.

Nie były również przydatne dla wyjaśnienia istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności dowody z dokumentów pochodzących z akt postępowania przygotowawczego prowadzonego przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w Legionowie w przedmiocie sfalszowania w 2005 r. raportów kasowych i przywłaszczenia pieniędzy (k. 102-k.103) oraz „zawiadomień o przestępstwie” (k. 112-115), jakie powód kierował do organów Policji oraz Ministra (...), a dotyczących czynności służbowych urzędników Komendy (...), którzy prowadzili postępowanie administracyjne w jego sprawie. Powoływane przez powoda twierdzenia oraz dowody na okoliczność istnienia „zorganizowanej grupy przestępczej” w Polskim Związku (...), „mającej do swojej dyspozycji sędziów, prokuratorów i policjantów” nie wiążą się z podstawą faktyczną powództwa, w ramach której ocenie podlegają decyzje administracyjne wydane przez organy Policji w aspekcie naruszenia dóbr osobistych powoda i ewentualnej odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną niezgodną z prawem decyzją administracyjną. Zakres postępowania dowodowego w sprawie cywilnej wyznacza przede wszystkim podstawa faktyczna powództwa, dlatego mimo inicjatywy dowodowej powoda, przedmiotem tego postępowania nie mogły być nieprawidłowości w strukturach Polskiego Związku (...) oraz ewentualnych powiązań jego członków z organami ścigania i wymiarem sprawiedliwości. Z tych względów za prawidłowe należy uznać postanowienie Sądu Okręgowego o oddaleniu wniosków dowodowych powoda o przesłuchanie w charakterze świadków wymienionych w jego piśmie procesowym z 23 października 2017 r. sędziów Sądu Okręgowego w Warszawie, Prezesa Prokuraturii Generalnej RP oraz funkcjonariuszy Komendy (...) i Komendy (...). W konsekwencji nie można postawić Sądowi pierwszej instancji zarzutu naruszenia art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 k.p.c., ponieważ zgłoszone wnioski dowodowe, jako zmierzające do wykazania okoliczności nieistotnych z punktu widzenia materialnoprawnej podstawy rozstrzygnięcia z uzasadnionych przyczyn zostały oddalone (art. 217 § 3 k.p.c.).

Nie zasługiwał również na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Jego skuteczne postawienie wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Temu ciężarowi skarżący nie sprostał, ponieważ w ogóle nie sprecyzował w czym wyraża się dowolność oceny dowodów przeprowadzonej przez Sąd Okręgowy. W ramach zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. apelujący podważa w istocie ocenę prawną Sądu pierwszej instancji co do niewykazania przez niego naruszenia dóbr osobistych.

Chybione okazały się pozostałe zarzuty odnoszące się do naruszenia prawa procesowego. Sąd Okręgowy nie naruszył art. 212 k.p.c., ponieważ przeprowadził przesłuchanie informacyjne W. S., który doprecyzował podstawę faktyczną powództwa w taki sposób, że nie było potrzeby prowadzenia postępowania dowodowego. Zdarzenia, z którymi powód wiązał naruszenie dóbr osobistych były bezsporne, a mianowicie fakt wydania i treści decyzji administracyjnych w przedmiocie pozwolenia na broń.

Z kolei zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. może być usprawiedliwiony tylko w tych wyjątkowych okolicznościach, w których treść uzasadnienia orzeczenia sądu całkowicie uniemożliwia dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego. Z taką sytuacją nie mamy do czynienia w przypadku zaskarżonego orzeczenia, którego uzasadnienie spełnia wymagania wynikające z art. 328 § 2 k.p.c. Wbrew stanowisku skarżącego, Sąd Okręgowy nie uchylił się od ustalenia stanu faktycznego, lecz poczynił ustalenia w oparciu o niekwestionowane przez pozwanego twierdzenia powoda w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o właściwą podstawę materialnoprawną.

Nie był zasadny zarzut naruszenia art. 59 k.p.c. poprzez niezawiadomienie o toczącym się postępowaniu prokuratora. Ocena istnienia potrzeby udziału prokuratora w postępowaniu pozostawiona została sądowi orzekającemu, który dokonuje jej na podstawie okoliczności faktycznych sprawy oraz kierując się oceną prawną, a zwłaszcza oceną istoty i stopnia komplikacji problemów prawnych (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z 13 czerwca 1997 r., I CKN 182/97, Legalis). Należy podzielić ocenę Sądu Okręgowego, że okoliczności faktyczne sprawy i charakter poddanego pod osąd roszczenia nie uzasadniały zawiadomienia prokuratora o toczącym się postępowaniu.

Reasumując, należy stwierdzić, że zarzuty w odniesieniu do prawa procesowego okazały się nietrafne, a po uzupełnieniu postępowania dowodowego ustalony przez Sąd pierwszej instancji i Sąd Apelacyjny stan faktycznym umożliwia właściwą ocenę prawną roszczeń dochodzonych przez powoda.

Zarzuty naruszenia prawa materialnego nie są uzasadnione.

Odpowiedzialność na podstawie art. 23 i 24 k.c. jest szczególnym rodzajem odpowiedzialności za samo bezprawne zachowanie, naruszające dobro osobiste. Na wstępie oceny, czy zachodzą podstawy do odpowiedzialności przewidzianej w tych przepisach należy ustalić, czy i jakie dobro osobiste zostało naruszone i dopiero w razie odpowiedzi twierdzącej ocenić, na zarzut pozwanego, czy pomimo naruszenia dobra osobistego, nie zachodzi podstawa do wyłączenia jego odpowiedzialności ze względu na brak bezprawności działania. Powód wiąże naruszenie jego godności i czci z zakwalifikowaniem go w uzasadnieniach decyzji administracyjnych do osób, którym ze względu na pewne właściwości psychofizyczne nie wydaje się pozwolenia na posiadanie broni.

Judykatura dostarcza licznych przykładów spraw, w których przedmiotem oceny w aspekcie naruszenia dóbr osobistych jednostki były czynności organów administracji, organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości związane z wypełnianiem ich ustawowych obowiązków (por. wyroki Sądu Najwyższego z : 22 listopada 1966 r., I CR 404/66 niepubl., 23 lipca 1997 r., II CKN 285/97, Legalis, 21 kwietnia 2010 r., V CSK 352/09, Legalis, 17 lutego 2011 r., IV CSK 290/10, Legalis). Jest to oczywiście związane z tym, że ze względu na poddanie regulacjom prawnym wielu sfer życia społecznego, ustawodawca przyznał sądom i organom administracji publicznej uprawnienia do podejmowania działań ingerujących w sferę dóbr niemajątkowych jednostki. W orzecznictwie i piśmiennictwie przyjmuje się, że taka ingerencja nie jest bezprawna, jeżeli organ działał w ramach swoich kompetencji, w oparciu o określoną podstawę prawną i w celu urzędowym. Takie stanowisko znalazło wyraz w wyroku Sądu Najwyższego z 22 listopada 1966 r. (I CR 404/66, niepubl.), w którym przyjęto, że naruszająca dobra osobiste działalność organów władzy publicznej nie może zostać uznana za bezprawną, jeśli tylko mieści się w granicach uprawnień przyznanych tym podmiotom przez prawo. O niezgodności z prawem zachowania tych organów można mówić jedynie w przypadku „umyślnej zniewagi lub złej wiary organu”. Kontynuacją tej linii orzeczniczej jest pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2002 r. (II CKN 167/01, Legalis), według którego decyzja administracyjna oraz jej uzasadnienie mogą stanowić bezprawne naruszenie dóbr osobistych, jeżeli decyzja podjęta została poza kompetencjami organu, który ją wydał lub nie w celu urzędowym albo bez podstawy prawnej. Z kolei w wyroku z 21 kwietnia 2010 r. (V CSK 352/09, Legalis) wyjaśniono, że bezprawność wyłącza jedynie działanie w ramach kompetencji organu, na określonej podstawie prawnej oraz w celu urzędowym, tj. w sposób odpowiadający potrzebie społecznej i proporcjonalny do uzasadnionego prawnie celu. Sąd Apelacyjny podziela przytoczone poglądy co do kryteriów oceny bezprawności naruszenia dobra osobistego w działalności organów władzy publicznej.

Nawiązując do ustalonego w sprawie stanu faktycznego, należy stwierdzić, że wbrew stanowisku skarżącego, nie został on zaliczony w uzasadnieniach obu decyzji administracyjnych, z którymi wiąże naruszenie dóbr osobistych, do kategorii osób wymienionych w art. 15 ust. 1 pkt 1-6 ustawy z 21 maja 1999 r. o broni i amunicji. Trzeba wyjaśnić, że przepis ten w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania tych decyzji jak i obecnym wymienia osoby, którym nie wydaje się pozwolenia na posiadanie broni, a wśród nich: osoby z zaburzeniami psychicznymi (pkt 2), wykazujące zaburzenia funkcjonowania psychologicznego (pkt 3), uzależnione od alkoholu lub substancji psychoaktywnych (pkt 4). Przedmiotem nowelizacji był pkt 6 tego przepisu odnoszący się do osób stanowiących zagrożenie dla siebie, porządku lub bezpieczeństwa publicznego. W dacie wydania decyzji o cofnięciu powodowi pozwolenia na broń, tj. 15 maja 2008 r. stanowił on, że pozwolenia nie wydaje się osobom, co do których istnieje uzasadniona obawa, że mogą użyć broni w celu sprzecznym z interesem bezpieczeństwa lub porządku publicznego, w szczególności skazanym prawomocnym orzeczeniem sądu za przestępstwo przeciwko życiu, zdrowiu lub mieniu albo wobec których toczy się postępowanie karne o popełnienie takich przestępstw. W wyniku nowelizacji, która weszła w życie 10 marca 2011 r., tę kategorię osób w art. 15 ust. 1 pkt 6 ustawy o broni i amunicji ujęto jako stanowiące zagrożenie dla siebie, porządku lub bezpieczeństwa publicznego: a) skazane prawomocnym orzeczeniem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, b) skazane prawomocnym orzeczeniem sądu za nieumyślne przestępstwo: przeciwko życiu

i zdrowiu, przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo gdy sprawca zbiegł z miejsca zdarzenia.

W decyzji z 15 maja 2008 r. Komendant (...) zastosował w stosunku do powoda art. 15 ust. 1 pkt 6 ustawy o broni i amunicji w ówczesnym brzmieniu, a w decyzji z 21 marca 2017 r. art. 15 ust. 1 pkt 6a tej ustawy w brzmieniu obecnie obowiązującym. Cofnięcie pozwolenia na broń, a następnie odmowa jego wydania były uzasadnione obawą stworzenia przez powoda przy użyciu broni zagrożenia dla bezpieczeństwa i porządku publicznego ze względu na prawomocne wyroki skazujące W. S. za popełnienie przestępstw przeciwko wolności, działalności instytucji państwowych oraz przeciwko czci i nietykalności cielesnej. Niewątpliwie taka opinia o postawie powoda ma charakter pejoratywny. Kierując się obiektywnymi kryteriami przy ocenie, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, należy stwierdzić, że tego rodzaju wypowiedź może być w odbiorze społecznym uważana za naruszającą dobre imię osoby, której dotyczy. Jednakże ze względu na to, że została ona sformułowana w treści decyzji administracyjnej przez organ kompetentny do jej wydania i w ramach oceny ustawowych przesłanek wydania pozwolenia na posiadanie broni, nie można przyjąć bezprawności działania organu Komendy (...). Nawet gdyby ta ocena była błędna, to działanie organu w ramach swoich kompetencji, przyjęcie za podstawę prawną decyzji właściwych przepisów prawa, musi być ocenione jako działanie w ramach porządku prawnego uchylające bezprawność naruszenia dóbr osobistych. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z 23 lipca 1997 r. (II CKN 285/97, *Legalis*) ujemna ocena postępowania osoby dokonana przez organ państwowy (jego funkcjonariusza) w granicach ustawowej kompetencji, gdyby nawet nie była w konkretnych okolicznościach dostatecznie zweryfikowana lub usprawiedliwiona (np. przez błędną ocenę pewnych faktów lub ze względu na brak pełnego materiału faktycznego), nie jest oceną bezprawną.

Reasumując, należy stwierdzić, że brak bezprawności w rozumieniu art. 24 § 1 k.c. wyłącza odpowiedzialność pozwanego za naruszenie dóbr osobistych powoda. Należy również podkreślić, że w sytuacji, w której powód wiąże naruszenie dóbr osobistych z formami władczej działalności organów władzy publicznej, a więc np. z treścią decyzji administracyjnej, dla wykazania bezprawności nie jest konieczne uzyskanie prejudykatu czyli stwierdzenia niezgodności z prawem danej decyzji we właściwym postępowaniu tak jak ma to miejsce w przypadku dochodzenia roszczeń odszkodowawczych przeciwko Skarbowi Państwa na podstawie art. 417¹ k.c.

Należy podzielić ocenę prawną Sądu Okręgowego co do braku przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego za szkodę wyrządzoną niezgodną z prawem decyzją administracyjną ze względu na nieprzedstawienie przez powoda prejudykatu czyli decyzji lub orzeczenia wydanych we właściwym postępowaniu administracyjnym lub sądownoadministracyjnym stwierdzających, że kwestionowane decyzje są niezgodne z prawem (art. 417¹ § 2 k.c.). Skoro nie zostały wykazane przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego, to prawidłowo Sąd Okręgowy ocenił, że roszczenie powoda o zapłatę renty na podstawie art. 444 § 2 i 3 k.c. nie jest usprawiedliwione.

Odnosząc się do zarzutów naruszenia art. 2, art. 7, art. 9, art. 32 ust. 1 i 2, art. 45 ust. 1 i art. 47 Konstytucji RP, trzeba wyjaśnić, że wymienione przepisy regulują zasadę demokratycznego państwa prawnego, zasadę sprawiedliwości społecznej (art. 2), zasadę legalizmu (art. 7), zasadę przestrzegania prawa międzynarodowego (art. 9), zasadę równości wobec prawa (art. 32), prawo do rzetelnego procesu (art. 45), zasadę ochrony życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia (art. 47). Wprawdzie zgodnie z art. 8 ust. 2 Konstytucji RP jej przepisy stosuje się bezpośrednio, chyba że Konstytucja stanowi inaczej, jednakże jak przyjmuje się w doktrynie i orzecnictwie przepis Konstytucji może stanowić podstawę rozstrzygnięcia, jeżeli wyprowadzona z niego w drodze wykładni norma prawna jest skonkretyzowana i nadaje się do samoistnego stosowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 stycznia 2009 r., I CSK 482/08, *Legalis* oraz P. Tuleya [w:] *Konstytucja RP. Komentarz do art. 1-86*, pod red. M. Safjana i L. Boska, Warszawa 2016, Tom I, Komentarz do art. 8 Konstytucji RP, Nb 36-37). Wymienione przepisy nie mają takiego charakteru, dlatego deklarowane w nich wartości i zasady są rozwijane w aktach prawnych niższego rzędu. Dotyczy to w szczególności art. 47 Konstytucji RP, proklamującego zasadę ochrony życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia. Przesłanki ochrony tych dóbr osobistych zostały skonkretyzowane w art. 24 k.c. i art. 448 k.c., które zostały przyjęte za podstawę rozstrzygnięcia w rozpoznawanej sprawie. Z tych względów zarzuty naruszenia wskazanych przepisów Konstytucji RP nie mogły odnieść skutku.

Z tych przyczyn apelację powoda należało oddalić jako bezzasadną (art. 385 k.p.c.).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c., stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Od powoda jako strony przegrywającej spór w instancji odwoławczej zasądzono na rzecz Skarbu Państwa –Prokuraturii Generalnej RP kwotę 4590 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym na podstawie art. 99 k.p.c. w. zw. z § 2 pkt 6, § 8 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015, poz. 1800 ze zm.).

Dagmara Olczak-Dąbrowska Joanna Wiśniewska-Sadowska Beata Kozłowska